

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 17 grudnia 2010 r. (17.01)
(OR. en)**

18115/10

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2010/0384 (NLE)**

PI 154

WNIOSEK

Od:	Komisja
Data:	16 grudnia 2010 r.
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DECYZJI RADY upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej

Delegacje otrzymują w załączeniu wniosek Komisji przekazany wraz z pismem przewodnim od dyrektora Jordiego AYETA PUIGARNAUA Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej Pierre'owi de BOISSIEU.

Załącznik: COM(2010) 790 wersja ostateczna

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.12.2010
KOM(2010) 790 wersja ostateczna

2010/0384 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

**upoważniająca do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego
systemu ochrony patentowej**

UZASADNIENIE

1. WPROWADZENIE

W dniu 1 sierpnia 2000 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego¹. Komisja zaproponowała utworzenie jednolitego patentu wspólnotowego, który współistniałby z patentami krajowymi przyznawanymi przez krajowe urzędy patentowe państw członkowskich oraz z patentami europejskimi udzielanymi przez Europejski Urząd Patentowy (EUP) zgodnie z konwencją o udzielaniu patentów europejskich (EPC). Ponieważ na mocy EPC w Europie w latach 70. XX wieku utworzono już dobrze funkcjonujący system udzielania patentów, przewidywano, że również patent wspólnotowy będzie udzielany przez EUP. Użytkownicy systemu patentowego mieliby możliwość wyboru rodzaju ochrony patentowej, który najlepiej odpowiada ich potrzebom.

Wniosek Komisji miał na celu utworzenie patentu wspólnotowego, który byłby atrakcyjny dla użytkowników systemu patentowego w Europie, szczególnie poprzez zaproponowanie uproszczonych i wiążących się z mniejszymi kosztami ustaleń w zakresie tłumaczeń. Komisja zaproponowała w szczególności, aby po udzieleniu przez EUP patentu wspólnotowego w jednym z języków urzędowych EUP (angielskim, francuskim lub niemieckim) i jego opublikowaniu w tym języku wraz z tłumaczeniem zastrzeżeń patentowych na oba pozostałe języki urzędowe EUP, patent wspólnotowy obowiązywał w całej Unii.

Wniosek był obszernie omawiany na posiedzeniach Rady, ale nie uzyskał wymaganej jednomyślności. W dniu 26 listopada 2001 r. stwierdzono, że z uwagi na różne aspekty projektu patentu wspólnotowego, „w szczególności ustalenia dotyczące tłumaczenia”, „pomimo podjętych wysiłków, osiągnięcie porozumienia na przedmiotowym posiedzeniu Rady nie było możliwe”². W dniu 20 grudnia 2001 r. prezydencja belgijska zaproponowała kompromis w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń, ale i w tym przypadku nie uzyskano wymaganej jednomyślnej zgody państw członkowskich³.

W dniu 3 marca 2003 r. Rada przyjęła wspólną koncepcję polityczną w sprawie patentu wspólnotowego. Zgodnie z tą koncepcją właściciele patentów musieliby dostarczać tłumaczenia zastrzeżeń patentowych sporządzane we wszystkich językach urzędowych państw członkowskich⁴. Takie rozwiązanie byłoby znacznie bardziej kosztowne dla właścicieli patentów niż rozwiązanie zaproponowane w pierwotnym wniosku Komisji i wiązałoby się z trudnościami natury praktycznej wynikającymi z konieczności dostarczenia licznych tłumaczeń w ograniczonym przedziale czasowym. W rezultacie zostało ono odrzucone przez wszystkich użytkowników systemu patentowego jako zbyt kosztowne i zbyt ryzykowne.

¹ Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego – COM(2000) 412 z dnia 1 sierpnia 2000 r.

² Komunikat prasowy z 2389. posiedzenia Rady „Rynek wewnętrzny, sprawy konsumentów i turystyka” nr 14400/01 z dnia 26 listopada 2001 r.

³ Komunikat prasowy z 2403. posiedzenia Rady „Rynek wewnętrzny, sprawy konsumentów i turystyka” nr 15489/01 z dnia 20 grudnia 2001 r.

⁴ Wspólna koncepcja polityczna, cz. 2.3: „zgłaszający musi po uzyskaniu patentu złożyć wszystkie zastrzeżenia patentowe przetłumaczone na wszystkie języki urzędowe Wspólnoty, chyba że państwo członkowskie zrezygnuje z tłumaczenia na swój język urzędowy. Tłumaczenie, którego koszt ponosi zgłaszający, zostanie złożone w EUP”, zob. dokument Rady nr 6874/03.

Następnie w dniu 28 listopada 2003 r.⁵ oraz w dniu 11 marca 2004 r.⁶ Rada uznała, że z uwagi na kwestię zasad w zakresie przekładu nie jest w stanie osiągnąć porozumienia politycznego w kwestii proponowanego rozporządzenia w sprawie patentu wspólnotowego, pomimo wcześniejszego przyjęcia wspólnej koncepcji politycznej z marca 2003 r.

Debata nad wnioskiem została wznowiona na forum Rady po przyjęciu przez Komisję komunikatu z kwietnia 2007 r. „Ulepszenie systemu patentowego w Europie”⁷. W komunikacie potwierdzono dążenie do utworzenia patentu wspólnotowego. Zaproponowano ponadto, aby wspólnie z państwami członkowskimi rozważyć koncepcję ustaleń w zakresie tłumaczeń służącą ograniczeniu ich kosztów, przy jednoczesnym ułatwieniu upowszechniania informacji na temat patentów we wszystkich językach urzędowych Unii. Komisja zauważyła, że na uwagę zasługują w szczególności aktualne projekty tłumaczenia maszynowego.

Pomysły te zostały po raz pierwszy omówione z państwami członkowskimi w trakcie prezydencji słoweńskiej w 2008 r.⁸ W dniu 23 maja 2008 r. prezydencja przedstawiła zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie patentu wspólnotowego⁹, który przygotowano na podstawie zaproponowanego przez Komisję w 2000 r. pierwotnego uproszczonego ustalenia dotyczącego tłumaczeń i uzupełniono o pewne nowe elementy. Każdy zgłaszający mógłby mianowicie wystąpić o wydanie patentu wspólnotowego w dowolnym języku urzędowym Unii. Koszty przetłumaczenia takiego zgłoszenia patentowego na jeden z trzech języków EUP byłyby zwracane przez system zgłaszającym z państw członkowskich o innym języku urzędowym niż języki stosowane przez EUP. System tłumaczeń maszynowych zagwarantowałby przetłumaczenie patentów UE i powiązanych z nimi zgłoszeń na wszystkie języki urzędowe Unii w celach informacyjnych lecz bez wywoływania skutków prawnych. Pełne tłumaczenie patentu UE byłoby wymagane tylko w przypadku zaistnienia sporu. Propozycje te były obszernie omawiane na forum Grupy Roboczej Rady ds. Własności Intelektualnej (Patentów) podczas kolejnych prezydencji w latach 2008 i 2009.

W grudniu 2009 r. Rada przyjęła konkluzje w sprawie „Wzmocnionego systemu patentowego w Europie”¹⁰ oraz podejście ogólne w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie patentu UE¹¹ (zmiana patentu „wspólnotowego” na patent „UE” z uwagi na wejście w życie traktatu lizbońskiego w dniu 1 grudnia 2009 r.). Ustalenia w zakresie tłumaczeń dotyczące patentu UE nie zostały jednak uwzględnione w powyższych konkluzjach Rady z uwagi na fakt, że na mocy traktatu lizbońskiego zmianie uległa podstawa prawna dla utworzenia patentu UE.

Zgodnie z art. 118 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) patent UE jako europejski tytuł prawny własności intelektualnej może zostać ustanowiony zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. W myśl art. 118 akapit drugi TFUE wciąż jednak wymagane jest, aby przy ustanawianiu systemów językowych w odniesieniu do tych

⁵ Komunikat prasowy z 2547. posiedzenia Rady „Konkurencyjność (rynek wewnętrzny, przemysł i badania)” nr 15141/03 z dni 26–27 listopada 2003 r.

⁶ Komunikat prasowy z 2570. posiedzenia Rady „Konkurencyjność (rynek wewnętrzny, przemysł i badania)” nr 6648/04 z dnia 11 marca 2004 r.

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady – COM(2007) 165.

⁸ Dokumenty Rady nr 6985/08 i 8928/08.

⁹ Dokument Rady 9465/08.

¹⁰ Dokument Rady 17229/09.

¹¹ Dokument Rady 16113/09 Add 1.

tytułów prawnych Rada stanowiła zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i jednomyślnie.

Na tej podstawie w dniu 30 czerwca 2010 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu UE¹². Do wniosku dołączono ocenę skutków, w której przeanalizowano różne warianty ewentualnych ustaleń dotyczących tłumaczeń. Po przeprowadzeniu dokładnej analizy Komisja doszła do wniosku, że najbardziej pożądanym wariantem są w dalszym ciągu ustalenia dotyczące tłumaczeń określone w zmienionym wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie patentu wspólnotowego z dnia 23 maja 2008 r.¹³ Wskazany w nich system językowy jest uproszczony i opłacalny. Pozwala on użytkownikom uzyskać największe oszczędności kosztów przy jednoczesnym zagwarantowaniu pewności prawa. System ten bazuje również na dobrze funkcjonującym systemie EUP i zapewnia zgłaszającym największą elastyczność.

Wniosek był przedmiotem dyskusji na forum Grupy Roboczej Rady ds. Własności Intelektualnej (Patentów) w dniach 14 lipca, 28 lipca oraz 7–8 września 2010 r. Podczas pierwszego posiedzenia Grupy Roboczej okazało się, że wniosek wzbudził wśród szeregu delegacji zasadnicze obawy. Część delegacji dała wyrażnie do zrozumienia, że osiągnięcie kompromisu nie jest możliwe. Jedna z delegacji przedstawiła alternatywny wniosek¹⁴, który spotkał się z niewielkim poparciem ze strony pozostałych delegacji.

Prezydencja belgijska podjęła jednak wszelkie starania w celu uzyskania jednomyślnego porozumienia w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczenia patentu UE. W dniu 29 września 2010 r. na nieformalnym posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności po raz pierwszy miała miejsce wymiana poglądów w sprawie wniosku Komisji, w trakcie której omówiono również możliwe elementy proponowanego przez prezydencję kompromisu. Mimo że znaczna większość państw członkowskich udzieliła poparcia wnioskowi Komisji oraz elementom kompromisu, niektóre z delegacji nadal wyrażały swój stanowczy sprzeciw. W dniu 6 października 2010 r. prezydencja przedstawiła do zatwierdzenia przez Radę projekt dokumentu określającego kierunki polityczne¹⁵, który zawierał elementy kompromisowego rozwiązania. Rozwiązanie kompromisowe zostało opracowane w oparciu o wniosek Komisji i uwzględniało elementy zawarte we wniosku alternatywnym.

W dniu 11 października 2010 r. Radzie nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń na podstawie projektu dokumentu określającego kierunki polityczne. Prezydencja kontynuowała jednak prace nad rozwiązaniem, które mogłoby zostać zaakceptowane przez wszystkie państwa członkowskie. W wyniku dwustronnych rozmów z delegacjami prezydencja zaproponowała drugi zestaw elementów kompromisowego rozwiązania w dniu 8 listopada 2010 r.¹⁶. Dalsze elementy kompromisowego rozwiązania zostały dodane do projektu dokumentu określającego kierunki polityczne w dniu 9 listopada 2010 r.¹⁷

¹² Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu Unii Europejskiej – COM(2010) 350 z dnia 30 czerwca 2010 r.

¹³ Dokument Rady 9465/08.

¹⁴ Dokument Rady 13031/10.

¹⁵ Dokument Rady 14377/10.

¹⁶ Dokument Rady 15395/10.

¹⁷ Dokument Rady 15395/10 ADD 1.

Projekt dokumentu określającego kierunki polityczne był jedynym punktem porządku obrad nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności zwołanego przez prezydencję w dniu 10 listopada 2010 r. Pomimo wszelkich starań podjętych przez prezydencję i ustępstw ze strony szeregu delegacji, kilka państw członkowskich nie zaakceptowało proponowanego końcowego kompromisu i w związku z tym uzyskanie jednomyślności nie było możliwe.

Podczas posiedzenia Rady w dniu 11 października 2010 r. kilka państw członkowskich wskazało gotowość rozważenia możliwości ustanowienia jednolitego patentu w ramach wzmocnionej współpracy, gdyby Radzie nie udało się osiągnąć porozumienia przed końcem 2010 r. Zamiar ten został potwierdzony w dniu 9 listopada 2010 r., gdy pięć delegacji wysłało pismo do Komisji, w którym stwierdziło, że jeżeli negocjacje dotyczące odpowiednich zasad w zakresie przekładu patentu UE będą nadal blokowane na posiedzeniu Rady w dniu 10 listopada, stanie się jasne, że przedsiębiorstwa europejskie zostaną pozbawione prawa do korzystania z jednolitego patentu UE w możliwej do przewidzenia przyszłości. Wspomniane państwa członkowskie zwróciły się do Komisji z wnioskiem o rozważenie możliwości zgłoszenia propozycji podjęcia wzmocnionej współpracy w tej dziedzinie, gdyby do Komisji zwrócono się z wnioskami o zaproponowanie takiej współpracy w niedalekiej przyszłości. Na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 25 listopada 2010 r. część państw członkowskich wyraziła chęć przystąpienia do działania w ramach wzmocnionej współpracy, natomiast pozostałe państwa członkowskie wyraziły swój sprzeciw.

Na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 listopada 2010 r. odnotowano, że nie udało się osiągnąć jednomyślności wymaganej do prowadzenia dalszych prac nad wnioskiem dotyczącym rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczenia patentu UE¹⁸. Na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 grudnia 2010 r. potwierdzono, że występują trudności nie do pokonania, które sprawiają, że podjęcie decyzji wymagającej jednomyślności jest obecnie i w możliwej do przewidzenia przyszłości niemożliwe. Oznacza to, że cele proponowanych rozporządzeń ustanawiających jednolity system ochrony patentowej w całej Unii Europejskiej nie mogą zostać osiągnięte w odpowiednim okresie przy zastosowaniu odpowiednich postanowień Traktatów.

Dwanaście państw członkowskich (Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Litwa, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Polska, Słowenia, Szwecja oraz Zjednoczone Królestwo) zwróciło się do Komisji z oficjalnymi wnioskami, w których wyraziły życzenie podjęcia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej i oczekiwanie, że w tym celu Komisja przedłoży Radzie odpowiedni wniosek.

Niniejszy wniosek stanowi odpowiedź Komisji na te wnioski.

2. PODSTAWA PRAWNA DLA WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

Kwestię wzmocnionej współpracy reguluje art. 20 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 326–334 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Niniejszy wniosek Komisji dotyczący decyzji Rady upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej został przygotowany na podstawie art. 329 ust. 1 TFUE.

¹⁸ Komunikat prasowy z nadzwyczajnego posiedzenia Rady „Konkurencyjność (rynek wewnętrzny, przemysł, badania i przestrzeń kosmiczna)” nr 16041/10 z dnia 10 listopada 2010 r.

3. ŚRODKI WYKONAWCZE W ODNIESIENIU DO WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

Przedmiotem wniosku Komisji dotyczącego decyzji Rady jest upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej. Wnioski dotyczące konkretnych środków wykonawczych w odniesieniu do wzmocnionej współpracy zostaną przedłożone po zatwierdzeniu wzmocnionej współpracy przez Radę.

Należy jednak przedstawić niektóre kluczowe elementy przewidywanych środków wykonawczych. Ponieważ utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej nie jest możliwe bez uzyskania zgody w sprawie mających zastosowanie ustaleń dotyczących tłumaczeń, przewidywane środki wykonawcze powinny obejmować zarówno przepisy materialne mające zastosowanie do jednolitego patentu (art. 118 akapit pierwszy TFUE), jak i ustalenia dotyczące tłumaczenia (art. 118 akapit drugi TFUE).

W związku z tym przewidywane środki wykonawcze powinny uwzględniać następujące elementy:

- 1) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia jednolitego systemu ochrony patentowej. Wniosek ten mógłby opierać się na tekście (podejście ogólne) uzgodnionym przez Radę w dniu 4 grudnia 2009 r.¹⁹, jak również na niektórych elementach projektu dokumentu określającego kierunki polityczne zaproponowanego przez prezydencję belgijską, w szczególności:
 - Jednolity system ochrony patentowej powinien być fakultatywny dla użytkowników systemu patentowego i powinien współistnieć z patentami krajowymi i europejskimi. Jednolity patent powinien stanowić określoną kategorię patentu europejskiego przyznawaną przez Europejski Urząd Patentowy, wskazując państwa członkowskie biorące udział we wzmocnionej współpracy w oparciu o jednolite kryteria.
 - W rezultacie w odniesieniu do jednolitych patentów i wszystkich innych patentów europejskich zastosowanie miałaby jedna procedura zgodna z EPC. Do chwili udzielenia jednolitego patentu zgłaszający mieliby możliwość wyboru między (i) patentem europejskim ważnym na terytorium uczestniczących państw członkowskich, w odniesieniu do których patent ten miałby charakter jednolity, (ii) patentem europejskim ważnym na terytorium uczestniczących państw członkowskich, w odniesieniu do których patent ten miałby charakter jednolity, z jednoczesnym wskazaniem innych umawiających się państw w ramach EPC, lub (iii) patent europejski wskazujący wyłącznie państwa umawiające się w ramach EPC.
 - Jednolity patent powinien mieć charakter autonomiczny i zapewniać taki sam poziom ochrony na całym terytorium uczestniczących państw członkowskich. Może on zostać udzielony, przeniesiony, uchylony lub może wygasnąć wyłącznie w odniesieniu do tego terytorium jako całości.
- 2) Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń jednolitego patentu. We wniosku zawarte zostałyby główne elementy wniosku

¹⁹ Dokument Rady 16113/09.

Komisji dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu Unii Europejskiej²⁰, jak również niektóre elementy projektu dokumentu określającego kierunki polityczne przedstawionego przez prezydencję belgijską, w szczególności:

- Przewiduje się, że opis patentowy stanowiący część jednolitego patentu zostanie opublikowany przez EUP zgodnie z art. 14 ust. 6 EPC. Nie naruszając ewentualnych uznanych za konieczne porozumień przejściowych, nie byłyby wymagane żadne dalsze tłumaczenia. Wszelkie dodatkowe wymagania dotyczące tłumaczenia wynikające z takich porozumień przejściowych byłyby proporcjonalne, obowiązywałyby wyłącznie tymczasowo i nie posiadałyby mocy prawnej, zapewniając tym samym pewność prawa użytkownikom systemu patentowego. Porozumienia przejściowe wygasłyby zresztą z chwilą udostępnienia wysokiej jakości tłumaczeń maszynowych, które podlegałyby obiektywnej ocenie jakości.
- Tłumaczenia nie powinny mieć mocy prawnej, zapewniając tym samym pewność prawa użytkownikom systemu patentowego.
- W przypadku zaistnienia sporu dotyczącego jednolitego patentu jego właściciel byłby zobowiązany do wykonania pełnego ręcznego tłumaczenia opisu patentowego na własny koszt:
 - a) na język urzędowy państwa członkowskiego, w którym doszło do domniemanego naruszenia lub w którym domniemany sprawca naruszenia ma swoją siedzibę (wyboru dokonuje domniemany sprawca naruszenia); oraz
 - b) na język, w którym prowadzone jest postępowanie w sądzie rozpatrującym dany spór (na wniosek sądu).
- Jako uzupełnienie rozwiązań funkcjonujących już w odniesieniu do innych patentów europejskich należy ustanowić system pokrywania kosztów tłumaczenia zgłoszeń patentowych złożonych w języku urzędowym Unii na język urzędowy EUP na początku procedury w odniesieniu do zgłaszających mających siedziby w państwach członkowskich o innym języku urzędowym niż jeden z języków urzędowych EUP, w tym system pomocy finansowej i technicznej na potrzeby tych tłumaczeń.

4. OCENA WARUNKÓW PRAWNYCH WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

4.1. Decyzja upoważniająca jako ostateczność oraz udział co najmniej dziewięciu państw członkowskich

Artykuł 20 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że decyzję upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy Rada przyjmuje wyłącznie w ostateczności, jeżeli ustali, że cele takiej współpracy nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość, oraz pod warunkiem, że uczestniczy w niej co najmniej dziewięć państw członkowskich.

²⁰

COM(2010) 350.

Na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 listopada 2010 r. odnotowano, że nie udało się osiągnąć jednomyślności wymaganej do prowadzenia dalszych prac nad wnioskiem dotyczącym rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczenia patentu UE²¹. Na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 grudnia 2010 r. potwierdzono, że występują trudności nie do pokonania, które sprawiają, że podjęcie decyzji wymagającej jednomyślności jest obecnie i w możliwej do przewidzenia przyszłości niemożliwe.

Ponieważ ustalenia dotyczące tłumaczeń są niezbędne do utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej, stwierdzono, iż cele rozporządzenia w sprawie patentu UE nie mogą zostać osiągnięte w odpowiednim okresie przy zastosowaniu odpowiednich postanowień Traktatów. Z tego wynika, że znalezienie innego rozwiązania w odniesieniu do utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej dla Unii jako całości nie jest możliwe i w rezultacie wzmocniona współpraca stanowi środek podejmowany w ostateczności.

Komisja otrzymała od dwunastu państw członkowskich wnioski, w których wyraziły one życzenie podjęcia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej. Powyższe państwa członkowskie potwierdziły złożone przez siebie wnioski na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 grudnia 2010 r.

4.2. Dziedzina, o której mowa w Traktacie

Artykuł 329 ust. 1 TFUE stanowi, że wzmocniona współpraca może zostać ustanowiona „w jednej z dziedzin, o których mowa w Traktatach”. Ustanawianie środków dotyczących tworzenia europejskich praw własności intelektualnej zostało wyraźnie określone w art. 118 TFUE. Kwestia utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej jest wystarczająco spójna i uporządkowana, aby w rozumieniu Traktatów mogła stanowić jasno określoną dziedzinę, w której możliwe jest ustanowienie wzmocnionej współpracy.

Artykuł 20 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że wzmocniona współpraca może zostać ustanowiona „w ramach kompetencji niewyłącznych Unii”. Jednolity system ochrony patentowej nie został uwzględniony w wykazie wyłącznych kompetencji zawartym w art. 3 ust. 1 TFUE. Podstawa prawna dla stanowienia prawa w zakresie praw własności intelektualnej (art. 118 TFUE) została zawarta w rozdziale dotyczącym zbliżenia przepisów i zawiera szczególne odniesienie do ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego, stanowiącego jedną z kompetencji dzielonych Unii (art. 4 TFUE). W związku z tym utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej wraz z mającymi zastosowanie ustaleniami w zakresie tłumaczeń wchodzi w zakres kompetencji niewyłącznych Unii. Stwierdzenie, że tylko Unia może ustanowić jednolity system ochrony patentowej na swoim terytorium nie oznacza, że ustanowienie takiego systemu jest kwestią wyłącznej kompetencji. Każdy argument dowodzący czegoś przeciwnego świadczy o pomyleniu pojęcia przyznania kompetencji (które w tym przypadku oznacza kompetencję do ustanowienia środków dotyczących tworzenia europejskich praw własności intelektualnej w celu zapewnienia jednolitej ochrony w całej Unii) ze sposobem, w jaki kompetencje te są wykorzystywane przez Unię.

²¹ Komunikat prasowy z nadzwyczajnego posiedzenia Rady „Konkurencyjność (rynek wewnętrzny, przemysł, badania i przestrzeń kosmiczna)” nr 16041/10 z dnia 10 listopada 2010 r.

4.3. Realizacja celów Unii, ochrona jej interesów i wzmacnianie procesu jej integracji

4.3.1. Realizacja celów Unii

Dwa cele Unii wskazane w art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej mają szczególne znaczenie dla obszaru dotyczącego patentów:

- ustanowienie rynku wewnętrznego; oraz
- wspieranie postępu naukowo-technicznego.

Ustanowienie rynku wewnętrznego

Rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym zapewniony jest w szczególności swobodny przepływ towarów (art. 26 ust. 2 TFUE). Z tego względu Unia przyjmuje środki w celu zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego (art. 26 ust. 1 TFUE). Jednym z takich środków jest utworzenie „europejskich praw własności intelektualnej”. Artykuł 118 akapit pierwszy TFUE stanowi wyraźnie, że takie prawa są tworzone „w ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego”.

Istniejące obecnie w państwach członkowskich krajowe systemy patentowe i europejski system patentowy prowadzą do rozdrobnienia systemu ochrony patentowej w Europie. Wynika to głównie stąd, że patenty krajowe i patenty europejskie zapewniają ochronę tylko na określonym terytorium, nie obejmując w jednolity sposób całego rynku wewnętrznego ponieważ:

- ochrona zapewniona przez patent krajowy jest ograniczona do terytorium państwa członkowskiego, w którym został on udzielony;
- zasięg terytorialny patentu europejskiego jest uzależniony od podjęcia przez właściciela takiego patentu decyzji o jego walidacji w jednym lub większej liczbie państw członkowskich, w których patent pełni funkcję patentu krajowego (co oznacza zarządzanie przez krajowy urząd patentowy i wykonywanie orzeczeń przed sądami krajowymi).

Istnieje dostatecznie dużo dowodów świadczących o tym, że właściciele patentów w praktyce dążą obecnie jedynie do zapewnienia ochrony patentowej dla swoich wynalazków w kilku państwach członkowskich²². Wydaje się, że unikają dążenia do zapewnienia ochrony patentowej na dużych obszarach Unii z uwagi na wysokie koszty i złożoność spowodowane przez koszty tłumaczeń, wymagania dotyczące walidacji, opłaty urzędowe (opłaty za publikację i roczne opłaty za przedłużenie) oraz wymagania w zakresie pełnomocnictwa zawodowego (zob. sekcja 5.2.2 poniżej).

Utworzenie jednolitego patentu dla grupy państw członkowskich poprawiłoby poziom ochrony patentowej dzięki utworzeniu tytułu prawnego przyznającego jednolitą ochronę na terytorium uczestniczących państw członkowskich. Na terytorium tych państw użytkownicy europejskiego systemu patentowego mieliby dostęp do patentu zapewniającego jednolity

²² Patent europejski jest walidowany przeciętnie tylko w pięciu państwach członkowskich, zob. ocena skutków uzupełniająca wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu Unii Europejskiej – SEC(2010) 796, s. 12 z dalszymi odniesieniami.

system ochrony patentowej i eliminującego koszty i złożoność. W związku z tym jednolity patent przyczyniłby się do realizacji celów Unii służących zapewnieniu funkcjonowania rynku wewnętrznego, nawet jeżeli ma w nim uczestniczyć tylko ograniczona liczba państw członkowskich.

W państwach członkowskich, które nie chcą uczestniczyć we wzmocnionej współpracy, ramy prawne dotyczące patentów pozostałyby niezmienione. Oznacza to, że inwestorzy dążący do uzyskania ochrony patentowej w nieuczestniczących państwach członkowskich musieliby walidować swoje patenty europejskie na ich terytorium, co wiązałoby się z kosztami tłumaczeń i innymi kosztami transakcyjnymi. Patent europejski obejmujący terytorium uczestniczących państw członkowskich, w odniesieniu do których miałby charakter jednolity, mógłby również wskazywać wybrane nieuczestniczące państwa członkowskie. Tym samym możliwe byłoby uzyskanie ochrony patentowej na obszarze całej Unii.

Ponadto inwestorzy z siedzibą w nieuczestniczących państwach członkowskich mogliby korzystać z jednolitej ochrony patentowej na terytorium uczestniczących państw członkowskich (kwestia ta została wyjaśniona bardziej szczegółowo w sekcji 4.6). W rezultacie uzyskanie ochrony patentowej na obszarze Unii byłoby prostsze, a koszty takiej ochrony uległyby drastycznemu zmniejszeniu dla inwestorów z uczestniczących i nieuczestniczących państw członkowskich. W związku z tym oczekuje się, że znacznie większa liczba inwestorów dążyłaby do uzyskania ochrony patentowej na całym obszarze Unii niż ma to miejsce obecnie²³. Sytuacja ta byłaby korzystna dla funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Wspieranie postępu naukowo-technicznego

Ogólnie uznaje się, że łatwy dostęp do ochrony patentowej stymuluje badania i rozwój²⁴: skłonność indywidualnych inwestorów, innowacyjnych MŚP oraz dużych przedsiębiorstw do inwestowania w badania i rozwój zależy w dużej mierze od możliwości zabezpieczenia wyłącznego prawa w odniesieniu do każdego wynalazku w celu zapewnienia godziwego zwrotu z inwestycji. W związku z tym łatwy dostęp do bardziej oszczędnego, prostszego i bezpieczniejszego pod względem prawnym systemu patentowego ma kluczowe znaczenie dla promowania rozwoju naukowego i technicznego w Unii.

Obowiązujący obecnie w Europie rozdrobniony system patentowy nie sprzyja tworzeniu odpowiednich ramowych warunków dla stymulowania badań i rozwoju. Istniejący system patentowy jest postrzegany przez przedsiębiorstwa – a w szczególności przez MŚP – jako zbyt kosztowny i złożony²⁵.

Utworzenie jednolitego patentu przyniesie użytkownikom systemu patentowego znaczące korzyści w postaci łatwiejszego dostępu, większych oszczędności, większego uproszczenia oraz zwiększonej pewności prawa. W rezultacie, jak wyjaśniono powyżej, uzyskanie ochrony patentowej będzie łatwiejsze i mniej kosztowne nie tylko na terytorium uczestniczących państw członkowskich, ale również na terytorium całej Unii. Te ulepszone ramowe warunki przyczynią się do stymulowania inwestycji badawczo-rozwojowych i tym samym promowania rozwoju naukowego i technicznego w całej Unii. Ponieważ użytkownicy w nieuczestniczących państwach członkowskich również odnieśliby korzyść z wprowadzenia

²³ Zob. sekcja 5.2.1. poniżej.

²⁴ Guellec / van Pottelsberghe, „The Economics of the European Patent System”, OUP 2007.

²⁵ Zob. na przykład konsultacja Komisji z 2006 r. w sprawie przyszłej polityki patentowej w Europie.

jednolitej ochrony patentowej, uzasadnione jest oczekiwanie, że działania w zakresie badań i rozwoju podejmowane w nieuczestniczących państwach członkowskich również mogłyby przynieść pozytywne skutki.

4.3.2. Ochrona interesów Unii i wzmacnianie procesu jej integracji

Ochrona interesów Unii

Z uwagi na rozdrobnienie rynku wewnętrznego wynikające z wysokich kosztów związanych z ochroną patentową w Unii, inwestorzy UE nie mogą korzystać w pełni z dobrodziejstw jednolitego rynku. Jest to szczególnie widoczne w przypadku, gdy tacy inwestorzy dążą do uzyskania optymalnego poziomu ochrony w odniesieniu do Unii rozumianej jako całość. Sytuacja ta jest mniej korzystna niż sytuacja w innych dużych gospodarkach, takich jak Stany Zjednoczone, Japonia czy Chiny. Dla inwestora bardziej atrakcyjne może być w szczególności dążenie do uzyskania ochrony patentowej w gospodarkach o dużych rynkach konsumenckich i jednolitych systemach ochrony, takich jak gospodarka Stanów Zjednoczonych. Taki stan rzeczy negatywnie odbija się na konkurencyjności Unii, ponieważ działania oparte na innowacyjności generują kapitał ludzki, który z reguły bywa bardziej mobilny niż ma to miejsce w innych obszarach. Obowiązujące obecnie mniej korzystne ramowe warunki dla innowacyjności sprawiają, że Unia jest postrzegana zarówno przez europejskich, jak i pozaeuropejskich wynalazców jako obszar w mniejszym stopniu sprzyjający kreatywności i innowacyjności. Wzmocniona współpraca w dziedzinie jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do grup państw członkowskich służyłaby zatem ochronie interesów Unii, ponieważ poprawiłaby jej konkurencyjność i atrakcyjność dla reszty świata.

Wzmacnianie procesu integracji w ramach Unii

W porównaniu z obecną sytuacją wzmocniona współpraca w dziedzinie jednolitego systemu ochrony patentowej między grupą państw członkowskich zwiększyłaby również poziom integracji między uczestniczącymi państwami członkowskimi, a także między uczestniczącymi i nieuczestniczącymi państwami członkowskimi.

Zamiast 27 ram prawnych różniących się pod względem wymagań w zakresie walidacji i utrzymania obowiązujących po udzieleniu patentu, użytkownicy mogą wybrać między jednolitym patentem podlegającym jednemu systemowi prawnemu a patentem europejskim lub krajowym podlegającym krajowym systemom prawnym, co wprowadza większą harmonizację w obszarze patentów i wzmacnia proces integracji w ramach uczestniczących państw członkowskich.

Z uwagi na koszty i złożoność, nieodłącznie powiązane z obecnie obowiązującym systemem, patenty europejskie waliduje się przeciętnie w pięciu państwach członkowskich. Przyczynia się to do powstawania odrębnych obszarów stosowania praw patentowych w obrębie Unii. Po wprowadzeniu jednolitego patentu zniknęłyby wewnętrzne granice praw patentowych między uczestniczącymi państwami członkowskimi. Ponadto uzasadnione byłoby oczekiwanie, że również w państwach członkowskich niebiorących udziału we wzmocnionej współpracy większa liczba wynalazców dążyłaby do uzyskania ochrony patentowej za pośrednictwem

patentu europejskiego, ponieważ całkowite koszty i złożoność uzyskania ochrony patentowej w całej Unii zostałyby w znaczny sposób zmniejszone²⁶.

Jest to tym bardziej prawdopodobne, że zdobycie ochrony patentowej na obszarze całej Unii leżałoby w interesie wynalazców, ponieważ zapewniłoby ich wynalazkom ochronę przed produktami pochodzącymi z państw trzecich, których wprowadzenie na rynek wewnętrzny stanowiłoby naruszenie ich patentów. Obecnie zajęcie takich produktów na zewnętrznych granicach Unii zgodnie z rozporządzeniem UE dotyczącym działań organów celnych nie jest możliwe, jeżeli produkty te są przywożone za pośrednictwem państw członkowskich, w których właściciel patentu nie walidował go. Fakt ten poważnie utrudnia zapewnienie ochrony przed przywozem z państw trzecich towarów naruszających patenty. Można oczekiwać, że z chwilą znacznego zmniejszenia ogólnych kosztów większa liczba właścicieli patentów ponoszących z tego tytułu szkodę będzie dążyć do uzyskania szerszej ochrony. W rezultacie wzmocniona współpraca przyczyniłaby się do wzmocnienia integracji w dziedzinie ochrony patentowej w Unii.

W związku z tym jednolity system ochrony patentowej wzmocniłby proces integracji między uczestniczącymi państwami członkowskimi poprzez zapewnienie wysokiego poziomu ochrony patentowej poza granicami uczestniczących państw członkowskich. W wyniku zapewnienia jednolitej ochrony patentowej w uczestniczących państwach członkowskich jednolity patent przyczyni się do utworzenia obszaru pozbawionego „luk patentowych”, na którym możliwe będzie zwalczanie niepożądanych zjawisk, takich jak rozdrobnienie rynku wewnętrznego i „niewłaściwa działalność rynkowa” sprawców naruszeń. Jeżeli chodzi o proces integracji między uczestniczącymi i nieuczestniczącymi państwami członkowskimi, to również w odniesieniu do tej kwestii można oczekiwać pozytywnych skutków, ponieważ użytkownicy z nieuczestniczących państw członkowskich również odnieśliby korzyść z wprowadzenia jednolitego patentu i dostępu do jednolitego systemu ochrony patentowej w uczestniczących państwach członkowskich. Przyczyniłoby się to również do nasilenia transgranicznej działalności gospodarczej między uczestniczącymi i nieuczestniczącymi państwami członkowskimi.

4.4. Zgodność z Traktatami i prawem Unii

Zgodnie z art. 326 TFUE wzmocniona współpraca musi być podejmowana w poszanowaniu Traktatów i prawa Unii. W dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w ramach wzmocnionej współpracy przestrzegano by istniejącego dorobku prawnego.

Po pierwsze, współpraca zostałaby ustanowiona na obszarze objętym kompetencjami dzielonymi Unii (art. 4 ust. 2 TFUE – zob. sekcja 4.2 powyżej).

Po drugie, do chwili obecnej istnieje jedynie ograniczona liczba aktów prawnych Unii w rozumieniu art. 288 TFUE, z których żaden nie dotyczy tworzenia europejskiego prawa własności intelektualnej zapewniającego jednolitą ochronę w całej Unii.

Z wyjątkiem dyrektywy 98/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lipca 1998 r. w sprawie ochrony prawnej wynalazków biotechnologicznych²⁷ na szczeblu Unii nie istnieje żaden przykład zbliżenia prawa materialnego dotyczącego patentów. Dyrektywa ta przewiduje w szczególności harmonizację wymagań dotyczących zdolności patentowej i

²⁶ Zob. sekcja 5.2.1. poniżej.

²⁷ Dz.U. L 213 z 30.7.1998, s. 13.

wylączenia ze zdolności patentowej w zakresie wynalazków biotechnologicznych. Prawodawca unijny uchwalił prawo dotyczące przedłużenia terminu obowiązywania patentu w odniesieniu do określonych rodzajów przedmiotów objętych patentem. Właściwymi instrumentami są rozporządzenie (WE) nr 1610/96 dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla środków ochrony roślin²⁸ oraz rozporządzenie (WE) nr 469/2009 dotyczące dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych²⁹.

Wzmocniona współpraca w dziedzinie patentów nie prowadziłaby do dyskryminacji. Dostęp do jednolitego patentu będzie otwarty dla użytkowników systemu patentowego z całej Unii, niezależnie od przynależności państwowej zgłaszających, ich miejsca zamieszkania lub miejsca prowadzenia przez nich działalności. Jednocześnie użytkownicy mogliby w dalszym ciągu uzyskać ochronę patentową w nieuczestniczących państwach członkowskich, wskazując te państwa członkowskie oprócz jednolitego wskazania terytorium uczestniczących państw członkowskich.

Ponadto wszyscy użytkownicy mieliby możliwość walidacji swojego patentu europejskiego w odniesieniu do terytorium uczestniczących i nieuczestniczących państw członkowskich na takich samych warunkach. Ten sam patent dotyczący tego samego wynalazku zostałby w związku z tym przyznany przez EUP bez dodatkowego obciążenia administracyjnego i bez generowania dodatkowych kosztów. Użytkownicy uiszczaliby na rzecz EUP odpowiednie opłaty za udzielenie im patentu oraz zachowaliby możliwość wyboru terytorium, które byłoby objęte patentem do czasu udzielenia jednolitego patentu, tj. wyboru między (i) patentem europejskim ważnym na terytorium uczestniczących państw członkowskich, w odniesieniu do których patent ten miałby charakter jednolity, (ii) patentem europejskim ważnym na terytorium uczestniczących państw członkowskich, w odniesieniu do których patent ten miałby charakter jednolity, z jednoczesnym wskazaniem innych umawiających się państw w ramach EPC, lub (iii) patentem europejskim wskazującym wyłącznie państwa umawiające się w ramach EPC.

4.5. Nienaruszanie rynku wewnętrznego ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, niestanowienie przeszkody ani dyskryminacji w handlu i nieprowadzenie do zakłócenia konkurencji

4.5.1. Wzmocniona współpraca nie może naruszać rynku wewnętrznego ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Artykuł 326 TFUE stanowi, że wzmocniona współpraca nie może naruszać rynku wewnętrznego ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Jak wyjaśniono powyżej, utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej dla grupy państw członkowskich przyczyniłoby się do lepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego³⁰. Jednolity system ochrony patentowej wywierający takie same skutki we wszystkich uczestniczących państwach członkowskich ograniczy obecne problemy wynikające z rozdrobnienia systemu patentowego w uczestniczących państwach członkowskich. W szczególności właściciele patentów będą mogli zapobiegać wprowadzaniu na terytorium uczestniczących państw członkowskich dóbr i towarów naruszających patenty pochodzących

²⁸ Dz.U. L 198 z 8.8.1996, s. 30–35.

²⁹ Dz.U. L 152 z 16.6.2009, s. 1–10.

³⁰ Zob. sekcja 4.3.1. powyżej.

z państw trzecich oraz dostosować praktyki produkcyjne, licencyjne i związane z prowadzeniem działalności do rynków uczestniczących państw członkowskich.

Funkcjonowanie rynku wewnętrznego uległoby poprawie również w odniesieniu do nieuczestniczących państw członkowskich, ponieważ – jak wyjaśniono powyżej – prawdopodobne jest, że większa liczba wynalazców dążyłaby do uzyskania ochrony patentowej w całej Unii.

Ponadto, jak zostało to bardziej szczegółowo wyjaśnione w sekcji 4.6 poniżej, wszyscy właściciele patentów, niezależnie od tego, czy pochodzą oni z uczestniczących czy z nieuczestniczących państw członkowskich, mieliby zapewniony równy dostęp do jednolitego systemu ochrony patentowej. Jednolity system ochrony patentowej obejmujący terytorium uczestniczących państw członkowskich stanowiłby dodatkowy instrument dostępny dla wszystkich właścicieli patentów w Unii i może przyczynić się wyłącznie do poprawy obecnego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Powinno mieć to również wpływ na poprawę spójności gospodarczej.

Ogólniej rzecz biorąc, jednolity system ochrony patentowej nie wpłynąłby negatywnie na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, ponieważ przy uzyskiwaniu dostępu do jednolitego systemu ochrony patentowej (i powiązanych z nim korzyści polegających na uproszczeniu i oszczędności kosztów) nie będzie brane pod uwagę w szczególności miejsce prowadzenia działalności przez podmiot gospodarczy.

4.5.2. Wzmocniona współpraca nie może stanowić przeszkody ani dyskryminacji w handlu między państwami członkowskimi, ani prowadzić do zakłócenia konkurencji między nimi

Artykuł 326 TFUE stanowi, że wzmocniona współpraca nie może stanowić przeszkody ani dyskryminacji w handlu między państwami członkowskimi, ani prowadzić do zakłócenia konkurencji między nimi.

Jak wyjaśniono powyżej, utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej dla grupy państw członkowskich przyczyniłoby się do lepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a w szczególności do swobodnego przepływu towarów. Obecnie rozdrobnienie w miejscach, w których między państwami członkowskimi przebiegają „granice” praw patentowych (będące wynikiem ograniczonego zakresu terytorialnego istniejących praw patentowych), zostałoby zlikwidowane między uczestniczącymi państwami członkowskimi. Jeżeli chodzi o handel między uczestniczącymi i nieuczestniczącymi państwami członkowskimi, sytuacja również prawdopodobnie ulegnie poprawie, ponieważ większa niż obecnie liczba wynalazców będzie dążyła do uzyskania ochrony na terytorium całej Unii³¹.

Ponadto (jak zostało to dodatkowo wyjaśnione w sekcji 4.6 poniżej) wzmocniona współpraca w dziedzinie jednolitego systemu ochrony patentowej nie będzie stanowiła przeszkody ani dyskryminacji w handlu między państwami członkowskimi. Jednolity system patentowy będzie miał charakter otwarty, ponieważ wynalazcy i innowacyjne przedsiębiorstwa z nieuczestniczących państw członkowskich, dążąc do uzyskania ochrony patentowej w uczestniczących państwach członkowskich, będą miały dostęp do jednolitego systemu ochrony patentowej na takich samych zasadach, jak ich odpowiednicy z

³¹ Zob. sekcja 4.3.2. i 5.2.1.

uczestniczących państw członkowskich. Jeżeli chodzi o ochronę patentową w nieuczestniczących państwach członkowskich, to nie doprowadzi ona do powstania żadnej przeszkody ani dyskryminacji w handlu, ponieważ wszyscy użytkownicy będą zobowiązani do walidacji swojego patentu europejskiego w tych państwach lub do uzyskania w nich patentów krajowych, niezależnie od tego, czy pochodzą oni z uczestniczących, czy z nieuczestniczących państw członkowskich.

W odniesieniu do wymagania, aby wzmocniona współpraca nie zakłócała konkurencji, nie dojdzie do zaburzenia konkurencji ani między państwami członkowskimi, ani między podmiotami gospodarczymi.

Jednolity system ochrony patentowej utworzony w ramach wzmocnionej współpracy w szczególności nie wpłynie na konkurencję między państwami członkowskimi w odniesieniu do inwestycji innowacyjnych przedsiębiorstw. Ramowe warunki dla innowacyjnych przedsiębiorstw uległyby poprawie w całej Unii ze względu na oszczędności w zakresie kosztów patentowania, o których mowa powyżej. Ponieważ miejsce prowadzenia działalności przez podmiot gospodarczy nie będzie brane pod uwagę przy uzyskiwaniu dostępu do jednolitego systemu ochrony patentowej (i powiązanych z nim oszczędności kosztów), to fakt, czy dane państwo członkowskie bierze udział we wzmocnionej współpracy, czy też nie bierze w niej udziału, nie miałby decydującego znaczenia przy podejmowaniu korzystnej lub niekorzystnej dla tego państwa członkowskiego decyzji inwestycyjnej.

W odniesieniu do konkurencji między przedsiębiorstwami z uczestniczących i nieuczestniczących państw członkowskich utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej przyczyniłoby się do poprawy ramowych warunków dla innowacyjnych przedsiębiorstw w całej Unii. Liczba patentów walidowanych zarówno na terytorium uczestniczących, jak i nieuczestniczących państw członkowskich, prawdopodobnie ulegnie zwiększeniu, ponieważ właściciele patentów mogą wyrazić zainteresowanie uzyskaniem jednolitego patentu w odniesieniu do uczestniczących państw członkowskich, a powstałe w ten sposób oszczędności kosztów przeznaczyć na uzyskanie patentów europejskich w odniesieniu do terytorium nieuczestniczących państw członkowskich. Jak wyjaśniono powyżej, jest to szczególnie prawdopodobne w tych sektorach gospodarki, na które ma wpływ przywóz towarów naruszających patenty europejskie z państw trzecich, ponieważ tylko zintegrowany system ochrony na wszystkich zewnętrznych granicach Unii umożliwiłby właścicielom patentów efektywne wykorzystanie unijnego rozporządzenia UE dotyczącego działań organów celnych w celu zajęcia takich produktów na wszystkich zewnętrznych granicach.

4.6. Przestrzeganie praw nieuczestniczących państw członkowskich

Artykuł 327 TFUE stanowi, że wzmocniona współpraca nie może naruszać kompetencji, praw i obowiązków państw członkowskich, które w niej nie uczestniczą.

Wzmocniona współpraca w dziedzinie patentów odbywałaby się z pełnym poszanowaniem praw nieuczestniczących państw członkowskich. Dostęp do jednolitego patentu byłby otwarty dla użytkowników systemu patentowego z całej Unii, niezależnie od przynależności państwowej, miejsca zamieszkania lub miejsca prowadzenia działalności zgłaszających. Jednocześnie użytkownicy nadal mieliby możliwość uzyskania ochrony patentowej w nieuczestniczących państwach członkowskich poprzez uzyskanie patentu europejskiego w odniesieniu do terytorium tych państw członkowskich lub, co mniej prawdopodobne, dzięki uzyskaniu patentów krajowych. W związku z tym zakres dostępu wynalazców i

innowacyjnych przedsiębiorstw pochodzących z nieuczestniczących państw członkowskich do jednolitego patentu byłby identyczny jak zakres, jakim dysponują podmioty z uczestniczących państw członkowskich.

Uczestniczące państwa członkowskie utworzyłyby w związku z tym jednolity system ochrony patentowej na całym terytorium objętym wzmocnioną współpracą. W ten sposób prawo nieuczestniczących państw członkowskich do utrzymania wymagań dotyczących ochrony patentowej na ich terytorium pozostałoby nienaruszone. Państwa te mogą na przykład nadal żądać tłumaczeń patentów europejskich jako warunku wstępnego walidacji na swoim terytorium.

Należy podkreślić, że jednolity patent nie wprowadzałby rozróżnienia między użytkownikami pochodzącymi z uczestniczących państw członkowskich a użytkownikami z nieuczestniczących państw członkowskich: użytkownicy z nieuczestniczących państw członkowskich dążący do uzyskania dostępu do ochrony patentowej w uczestniczących państwach członkowskich (i tym samym dążący do wprowadzenia swoich nowatorskich produktów te rynki) mieliby dostęp do tej ochrony na takich samych zasadach, jak użytkownicy z uczestniczących państw członkowskich. W odniesieniu do ochrony patentowej w nieuczestniczących państwach członkowskich wszyscy użytkownicy będą musieli walidować swoje patenty europejskie w tych państwach lub uzyskać patenty krajowe.

Zgłaszający z nieuczestniczących państw członkowskich mogliby również skorzystać ze zwrotu kosztów z tytułu tłumaczeń zgłoszeń złożonych w języku narodowym na jeden z języków wykorzystywanych przez EUP w taki sam sposób, jak zgłaszający z uczestniczących państw członkowskich. Ponadto domniemani sprawcy naruszeń pochodzący z nieuczestniczących państw członkowskich również skorzystaliby z wprowadzenia wymagania dostarczenia im pełnego tłumaczenia ręcznego w przypadku zaistnienia sporu. W rezultacie nie dochodziłoby do dyskryminacji między użytkownikami z uczestniczących a użytkownikami z nieuczestniczących państw członkowskich.

Na koniec należy zauważyć, że wzmocniona współpraca w zakresie jednolitego systemu ochrony patentowej nie przyczynia się do powstania żadnych problemów w kwestii wygaśnięcia praw patentowych. Nie wpłynęłaby ona na swobodny przepływ towarów między uczestniczącymi a nieuczestniczącymi państwami członkowskimi. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej chroniony przedmiot musi być wprowadzony do obrotu na terytorium Unii (lub na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego) osobiście przez właściciela tych praw lub za jego zgodą, aby nastąpiło wygaśnięcie prawa patentowego lub jakiegokolwiek innego prawa własności intelektualnej lub przemysłowej. W odniesieniu do patentów Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że wykładni postanowień Traktatu dotyczących swobodnego przepływu towarów, w tym postanowień art. 36 TFUE, należy dokonywać w ten sposób, że właściciel patentu sprzedający produkt w państwie członkowskim, w którym produkt ten jest chroniony patentem, i wprowadzający później ten produkt do obrotu w innym państwie członkowskim, w którym nie podlega on ochronie, nie może skorzystać z przyznanego mu na mocy ustawodawstwa pierwszego państwa członkowskiego prawa do uniemożliwienia wprowadzenia do obrotu w tym państwie członkowskim wspomnianego preparatu przywożonego z innego państwa członkowskiego³².

³² Wyrok w sprawie 187/80, *Merck & Co. Inc. przeciwko Stephar B.V. i Petrus Stephanus Exler*, [1981], Rec. s. 2063.

4.7. Wniosek w odniesieniu do spełnienia warunków prawnych

Na podstawie powyższych uwag Komisja stwierdza, że wszystkie określone Traktatami warunki prawne dotyczące wzmocnionej współpracy zostały spełnione.

5. OCENA SKUTKÓW WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

5.1. Obecna sytuacja

Obecna sytuacja, wynikająca z faktu, że krajowe i europejskie patenty zapewniają jedynie ograniczony pod względem terytorialnym zakres ochrony, prowadzi do „luk” w ramach Unii, które mogą mieć szereg następujących niepożądanych skutków:

- utrata możliwości biznesowych: właściciele patentów będą koncentrować się na niektórych rynkach krajowych, jeżeli chodzi o ochronę patentową oraz produkcję, licencjonowanie i wprowadzanie do obrotu swoich produktów; możliwości biznesowe na pozostałych rynkach – mniejszych lub bardziej odległych – będą znacznie rzadziej wykorzystywane; w efekcie rynek wewnętrzny nie byłby prawdziwie wewnętrznym rynkiem, co może również wpłynąć na osłabienie spójności w obrębie Unii;
- niekorzystna sytuacja innowacyjnych przedsiębiorstw: podmioty trzecie produkujące i sprzedające opatentowane produkty w państwach członkowskich, w których ochrona patentowa nie została zabezpieczona, dysponują przewagą konkurencyjną nad właścicielami patentów, którzy muszą odzyskać nakłady poniesione na badania i rozwój; dotyczy to w szczególności innowacyjnych MŚP, które wstrzymały się od zabezpieczenia ochrony praw patentowych na terenie całej Unii ze względu na wysokie koszty związane z uzyskaniem takiej ochrony;
- zmniejszenie wartości patentów: właściciele patentów nie mogą liczyć na to, że unijne rozporządzenie dotyczące działań organów celnych³³ zapobiegnie wprowadzaniu na rynek wewnętrzny naruszających prawa patentowe towarów i produktów pochodzących z państw trzecich za pośrednictwem państw członkowskich, w których nie obowiązuje ochrona patentowa; takie towary i produkty naruszające prawa patentowe muszą zostać dopuszczone przez organy celne i w związku z tym zostają dopuszczone do swobodnego obrotu w ramach rynku wewnętrznego; teoretycznie nie mogą one zostać wprowadzone do obrotu w państwach członkowskich, w których ochrona patentowa została zabezpieczona, ale w praktyce – po zniesieniu kontroli granicznych w ramach rynku wewnętrznego – tego rodzaju towary i produkty mogą być przedmiotem swobodnego obrotu w Unii³⁴.

5.2. Ocena skutków

Utworzenie jednolitego tytułu patentowego w odniesieniu do grupy państw członkowskich wiązałoby się z osiągnięciem przez użytkowników systemu patentowego w Europie

³³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 dotyczące działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa.

³⁴ Identyfikacja towarów naruszających prawa patentowe po tym, jak zostaną one dopuszczone do swobodnego obrotu w ramach rynku wewnętrznego, jest bardzo trudna. Właściciele patentów mogą dochodzić swoich praw patentowych wyłącznie przed sądami krajowymi.

natychmiastowych i konkretnych korzyści. Należy podkreślić następujące cechy jednolitego systemu ochrony patentowej:

- usprawnienie dostępu do ochrony patentowej,
- zmniejszenie kosztów oraz uproszczenie.

5.2.1. Usprawnienie dostępu do ochrony patentowej

Wprowadzenie jednolitego patentu na obszarze objętym wzmocnioną współpracą zapewniłoby wszystkim użytkownikom systemu patentowego w Europie łatwiejszy dostęp do ochrony patentowej. Dotyczyłoby to zarówno zgłaszających z uczestniczących, jak i z nieuczestniczących państw członkowskich. Obszar wzmocnionej współpracy obejmowałby rynek znacznie większy niż rynek jakiegokolwiek pojedynczego państwa członkowskiego, co spowodowałoby zmniejszenie kosztów ochrony w stosunku do wielkości gospodarki.

Wpływ względnych kosztów związanych z ochroną patentową na popyt na ochronę patentową był przedmiotem przeprowadzonego niedawno przez Komisję badania³⁵. W badaniu tym porównano koszty ochrony patentowej, uwzględniając wielkość rynku oraz średnią liczbę zastrzeżeń patentowych w odniesieniu do danego terytorium, i ustalono, że bardzo wysokie koszty patentowe w Europie skutkują znacznie niższym popytem na zgłoszenia patentowe składane w EUP. Badanie wykazuje również, że porozumienie londyńskie³⁶ w znacznym stopniu wpływa na ograniczenie kosztów, choć patent europejski wciąż jest kilkakrotnie droższy od patentu USA.

Dzięki wprowadzeniu jednolitego tytułu patentowego obejmującego znaczny obszar Unii koszty zapewnienia ochrony patentowej w przeliczeniu na zgłoszenie i na mieszkańca uległyby zmniejszeniu. Badania wykazały, że elastyczność opłat wynosi -0,4³⁷; zwiększenie opłat o 10 % spowodowałoby spadek liczby składanych zgłoszeń o około 4 %. W związku z tym dzięki zmniejszeniu kosztów ochrony patentowej w przeliczeniu na mieszkańca, rozszerzenie terytorium objętego ochroną patentową powinno doprowadzić do zwiększenia popytu na ochronę patentową. Sytuacja ta przyczyniłaby się do stworzenia nowych możliwości dla MŚP, dla których ochrona patentowa poza obrębem własnego rynku krajowego jest obecnie praktycznie niedostępna ze względu na wysokie względne koszty jej uzyskania.

5.2.2. Zmniejszenie kosztów oraz uproszczenie

Wprowadzenie jednolitego systemu ochrony patentowej utworzonego w ramach wzmocnionej współpracy skutkowałoby zmniejszeniem kosztów i uproszczeniem systemu dla użytkowników dzięki wprowadzeniu scentralizowanego systemu administrowania jednolitym patentem i uproszczeniu wymagań dotyczących tłumaczenia.

³⁵ „Economic Cost-Benefit Analysis of the Community Patent”, Bruno van Pottelsberghe i Jérôme Danguy, zob. http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm.

³⁶ Porozumienie londyńskie to opcjonalny plan mający na celu zmniejszenie kosztów ochrony patentowej w ramach EPC. Zostało przyjęte w październiku 2000 r. przez Konferencję międzyrządową umawiających się w ramach EPC państw i weszło w życie w dniu 1 maja 2008 r. w odniesieniu do czternastu umawiających się w ramach EPC państw, z których dziesięć stanowiły państwa członkowskie UE.

³⁷ G. de Rassenfosse i B. van Pottelsberghe, „Per un pugno di dollari: A first look at the price elasticity of patents”, Oxford Review of Economic Policy, 23(4), s. 588-604.

5.2.2.1. Scentralizowany system administrowania jednolitym patentem

Wprowadzenie scentralizowanego systemu administrowania jednolitym patentem przyczyniłoby się do znacznych usprawnień w zakresie zmniejszenia kosztów oraz uproszczenia. Na uwagę zasługują zwłaszcza następujące korzyści:

- wprowadzenie scentralizowanego systemu pobierania rocznych opłat za przedłużenie (w przeciwieństwie do obecnego systemu, w którym opłaty za przedłużenie wnoszone są na rzecz krajowych urzędów patentowych we wszystkich państwach członkowskich, w których właściciel patentu chce utrzymać patent w mocy): i w tym przypadku właściciele patentów odniosą korzyść dzięki znacznemu zmniejszeniu kosztów:
 - jeżeli chodzi o opłaty urzędowe, właściciele patentów zamiast uiszczać roczne opłaty za przedłużenie patentu w każdym państwie członkowskim, w którym zamierzają utrzymać w mocy swój patent krajowy lub europejski, musieliby uiścić tylko jedną roczną opłatę za przedłużenie jednolitego patentu;
 - jeżeli chodzi o koszty przedstawicielstwa, właściciele patentów mieliby możliwość samodzielnego uiszczenia rocznych opłat za przedłużenie jednolitego patentu bezpośrednio na rzecz EUP lub powierzenia obowiązku dokonania takiej płatności jednemu zawodowemu pełnomocnikowi, zamiast wyznaczać zawodowych pełnomocników do dokonania płatności w każdym państwie członkowskim, w którym właściciel patentu zamierza utrzymać go w mocy³⁸;
- wprowadzenie scentralizowanego systemu rejestrowania informacji prawnych dotyczących patentów, obejmujących licencje, przeniesienia, ograniczenia, wygaśnięcia czy odstąpienia od patentu (w przeciwieństwie do obecnie obowiązujących wymogów krajowych dotyczących rejestracji w krajowych urzędach patentowych): w istotnym stopniu przyczyniłoby się to do wzmocnienia pewności prawa dzięki zapewnieniu łatwego dostępu do informacji prawnych dotyczących patentów; w szczególności w kontekście negocjowania umów licencyjnych, a zwłaszcza w kontekście norm, przegląd statusu własności i statusu prawnego patentów ma kluczowe znaczenie i umożliwia znacznie sprawniejsze zarządzanie patentami.

5.2.2.2. Wymagania dotyczące tłumaczenia

Brak jednolitego tytułu patentowego generuje znaczne koszty związane bezpośrednio i pośrednio z mającymi aktualnie zastosowanie wymaganiami dotyczącymi tłumaczenia. Obecnie aby patent europejski mógł obowiązywać, musi być walidowany w większości umawiających się państw w ramach EPC. Prawo krajowe może nałożyć na właściciela patentu wymóg dostarczenia tłumaczenia patentu, uiszczenia opłaty za publikację w krajowym urzędzie patentowym oraz spełnienie różnych wymagań natury formalnej (dotyczących na przykład liczby egzemplarzy, które należy złożyć, wykorzystania zalecanych

³⁸

Można przypomnieć, że szereg państw członkowskich utrzymuje bezpośrednie lub pośrednie wymagania wobec właścicieli patentów, zgodnie z którymi w postępowaniach przed krajowymi urzędami patentowymi są oni zobowiązani do skorzystania z usług lokalnego zawodowego pełnomocnika, zob. <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/vi/index.htm> (w sprawie wnoszenia rocznych opłat za przedłużenie) oraz <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/iv/index.htm> (w sprawie składania tłumaczeń).

formularzy, terminów). Proces ten wiąże się ze znacznymi kosztami, utrudnieniami natury biurokratycznej oraz złożonymi procedurami, obejmując między innymi:

- koszty tłumaczeń technicznych. Do przetłumaczenia zawartego w patentach tekstu technicznego konieczne jest zaangażowanie tłumaczy specjalistycznych. Opłata za stronę przetłumaczonego tekstu wynosi średnio 85 EUR, przy czym długość typowego patentu to około 20 stron (choć może ona w niektórych przypadkach sięgać nawet 200 stron);
- opłaty pobierane przez zawodowych pełnomocników. Lokalni zawodowi pełnomocnicy często działają jako pośrednicy między właścicielem patentu a krajowymi urzędami patentowymi, w których mają zostać złożone tłumaczenia. Mogą oni zorganizować tłumaczenie lub zweryfikować tłumaczenia wykonane przez tłumaczy zewnętrznych, lub mogą oferować usługi w zakresie zapewnienia spełnienia wymogów formalnych określonych w prawie krajowym. Koszty takich usług ponosi właściciel patentu, a ich wysokość wynosi, w zależności od państwa członkowskiego, od około 150 EUR do 600 EUR za jedną walidację patentu;
- opłaty urzędowe nakładane przez krajowe urzędy patentowe za publikację tłumaczeń. Opłata za publikację patentu europejskiego o typowej długości (20 stron) waha się od 25 EUR do 400 EUR w niektórych państwach członkowskich.

Ogółem wskazane koszty walidacji mogą wynieść około 40 % całkowitych kosztów patentowania wynalazków w Europie. W wielu przypadkach koszt walidacji patentu europejskiego w tylko jednym państwie członkowskim może być wyższy niż wszystkie opłaty uiszczane na rzecz EUP za wyszukanie, analizę i udzielenie patentu europejskiego.

Po wprowadzeniu jednolitego tytułu prawnego do ochrony praw własności w szeregu państw członkowskich możliwe będzie uzyskanie znacznych oszczędności kosztów i uproszczenia procedur dla użytkowników systemu. Dla uczestniczących państw członkowskich wprowadzenie wspólnych, uproszczonych ustaleń dotyczących tłumaczeń miałyby następujące skutki:

- a) wymagania dotyczące tłumaczenia zostałyby ograniczone do wymagań ustanowionych zgodnie z EPC, bez uszczerbku dla proporcjonalnych ustaleń przejściowych przewidujących dodatkowe tłumaczenia, które byłyby wykonywane wyłącznie w celach informacyjnych i nie miałyby wartości prawnej;
- b) brak wymogu przedłożenia krajowym urzędem patentowym tłumaczenia oraz brak opłat za publikację;
- c) brak potrzeby ponoszenia opłaty z tytułu przedstawicielstwa na szczeblu krajowym.

Obecnie koszty walidacji w odniesieniu do patentu europejskiego typowej długości w odpowiednio trzech, sześciu i trzynastu państwach członkowskich oraz w całej Unii byłyby następujące:

- jeżeli właściciel patentu ubiega się o zapewnienie ochrony tylko w trzech państwach członkowskich – Niemczech, Francji oraz Zjednoczonym Królestwie – to nie mają zastosowania żadne wymagania dotyczące walidacji i nie ponosi żadnych kosztów walidacji, co wynika z faktu wejścia w życie porozumienia londyńskiego;

- jeżeli właściciel patentu ubiega się o zapewnienie ochrony w odniesieniu do sześciu państw członkowskich, koszty walidacji mogą wahać się od 3 000 EUR do 4 500 EUR w zależności od wybranych państw członkowskich i tego, czy w odpowiednich państwach członkowskich zostało wdrożone porozumienie londyńskie;
- koszty walidacji przekraczałyby 12 000 EUR, gdyby właściciel patentu ubiegał się o zapewnienie ochrony w trzynastu wybranych państwach członkowskich, natomiast koszty walidacji związane z zapewnieniem ochrony w całej Unii wynosiłyby od 22 000 EUR do 26 000 EUR.

Koszty tłumaczeń zgodnie z uproszczonymi ustaleniami dotyczącymi tłumaczeń w ramach wzmocnionej współpracy wyniosłyby około 680 EUR za patent³⁹, bez uszczerbku dla proporcjonalnych wymagań dotyczących dodatkowych tłumaczeń wykonywanych wyłącznie w celach informacyjnych, których sporządzenie w okresie przejściowym może zostać uznane za konieczne. Koszty te odpowiadają aktualnym średnim kosztom przetłumaczenia zastrzeżeń patentowych na dwa języki wykorzystywane przez EUP, inne niż język, w którym prowadzone jest postępowanie (art. 14 ust. 6 EPC).

Koszty walidacji na terytorium uczestniczących państw członkowskich byłyby zatem takie same, jak bieżące koszty zapewnienia ochrony w państwach członkowskich, które są stronami porozumienia londyńskiego i tym samym całkowicie zrezygnowały ze stosowania wymagań dotyczących tłumaczeń (Niemcy, Francja, Zjednoczone Królestwo, Luksemburg)⁴⁰.

Dodatkowe koszty walidacji pojawiłyby się tylko w przypadkach, w których właściciel patentu ubiegałby się o rozszerzenie ochrony patentowej na nieuczestniczące państwa członkowskie. Podjęcie wzmocnionej współpracy oznaczałoby znaczne oszczędności kosztów dla użytkowników z całej Unii. Niezależnie od faktycznej liczby uczestniczących państw członkowskich, wszyscy zgłaszający skorzystaliby na zmniejszeniu kosztów patentowania w wyniku uproszczenia wymagań w zakresie tłumaczeń. Oczywiście im więcej państw członkowskich będzie brało udział we wzmocnionej współpracy, tym większej oszczędności kosztów można będzie oczekiwać.

³⁹ 4 strony zastrzeżeń patentowych x 85 EUR/stronę x 2 języki = 680 EUR.

⁴⁰ Umawiające się państwa będące stronami porozumienia londyńskiego, których język urzędowy jest wspólny z jednym z języków wykorzystywanych przez EUP, są zobowiązane do całkowitej rezygnacji z zastosowania wymagań dotyczących tłumaczeń (art. 1 ust. 1 porozumienia). W ramach UE ma to zastosowanie do Francji, Niemiec, Luksemburga oraz Zjednoczonego Królestwa.

Wniosek

DECYZJA RADY

upoważniająca do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 329 ust. 1,

uwzględniając wnioski Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Litwy, Luksemburga, Niderlandów, Niemiec, Polski, Słowenii, Szwecji oraz Zjednoczonego Królestwa,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego⁴¹,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej Unia ustanawia rynek wewnętrzny, działa na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy oraz wspiera postęp naukowo-techniczny. Stworzenie warunków prawnych umożliwiających przedsiębiorstwom dostosowanie swojej działalności w zakresie produkcji i dystrybucji ponad granicami krajowymi oraz zapewniających przedsiębiorstwom większy wybór i większe możliwości przyczynia się do osiągnięcia tego celu. Jednolity patent zapewniający takie same skutki na całym terytorium Unii powinien stanowić jeden z instrumentów prawnych, jakie mają do swojej dyspozycji przedsiębiorstwa.
- (2) Zgodnie z art. 118 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i w kontekście ustanawiania i funkcjonowania rynku wewnętrznego, środki powinny uwzględniać utworzenie jednolitej ochrony patentowej w całej Unii i ustanowienie systemów zezwoleń, koordynacji i nadzoru scentralizowanych na poziomie Unii.
- (3) W dniu 5 lipca 2000 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego w celu utworzenia jednolitego patentu zapewniającego jednolitą ochronę praw patentowych w całej Unii. W dniu 30 czerwca 2010 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu Unii Europejskiej (patentu UE) przewidujący ustalenia dotyczące tłumaczeń mające zastosowanie do patentu UE.

⁴¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

- (4) Na posiedzeniu Rady w dniu 10 listopada 2010 r. odnotowano, że nie udało się osiągnąć jednomyślności wymaganej do prowadzenia dalszych prac nad wnioskiem dotyczącym rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczenia patentu Unii Europejskiej. W dniu 10 grudnia 2010 r. potwierdzono, że występują trudności nie do pokonania, które sprawiają, że podjęcie decyzji wymagającej jednomyślności jest obecnie i w możliwej do przewidzenia przyszłości niemożliwe. Ponieważ porozumienie w odniesieniu do proponowanego rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu UE jest konieczne do uzyskania ostatecznego porozumienia w kwestii zapewnienia jednolitego systemu ochrony patentowej w Unii, uznaje się, że cel polegający na utworzeniu jednolitego systemu ochrony praw patentowych w Unii nie mógł zostać osiągnięty w odpowiednim okresie czasu przy zastosowaniu odpowiednich postanowień Traktatów.
- (5) Biorąc pod uwagę te okoliczności, dwanaście państw członkowskich, a mianowicie Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Litwa, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Polska, Słowenia, Szwecja oraz Zjednoczone Królestwo, zwróciło się do Komisji z wnioskami w pismach z dnia 7, 8 i 13 grudnia 2010 r., w których wyraziły życzenie podjęcia ze sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w oparciu o istniejące wnioski, którym te państwa udzieliły poparcia podczas negocjacji, oraz oczekiwanie, że w tym celu Komisja przedłoży Radzie odpowiedni wniosek. Wnioski tych państw zostały potwierdzone na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 10 grudnia 2010 r. Ogółem dwanaście państw członkowskich zwróciło się z wnioskami o ustanowienie wzmocnionej współpracy.
- (6) Wzmocniona współpraca powinna zapewnić niezbędne ramy prawne do utworzenia jednolitego systemu ochrony praw patentowych w uczestniczących państwach członkowskich oraz zagwarantować przedsiębiorstwom w całej Unii poprawę ich konkurencyjności dzięki możliwości ubiegania się o uzyskanie jednolitej ochrony patentowej w uczestniczących państwach członkowskich, jak również przyczynić się do rozwoju naukowo-technicznego.
- (7) Celem wzmocnionej współpracy powinno być utworzenie jednolitego patentu, zapewniającego taki sam poziom ochrony na terytorium uczestniczących państw członkowskich, który byłby przyznawany w odniesieniu do wszystkich tych państw członkowskich przez Europejski Urząd Patentowy (EUP). Stanowiące nieodzowny element jednolitego patentu stosowne ustalenia dotyczące tłumaczeń powinny być proste i opłacalne oraz powinny odpowiadać ustaleniom zawartym we wniosku dotyczącym rozporządzenia Rady w sprawie ustaleń dotyczących tłumaczeń patentu Unii Europejskiej⁴², przedstawionym przez Komisję w dniu 30 czerwca 2010 r., wraz z elementami zaproponowanego przez prezydencję w listopadzie 2010 r. kompromisu, który spotkał się z szerokim poparciem w Radzie. Ustalenia dotyczące tłumaczeń pozwoliłyby zachować możliwość składania zgłoszeń patentowych w EUP w dowolnym języku Unii i zapewniłyby zwrot kosztów związanych z tłumaczeniem wniosków złożonych w językach innych niż jeden z języków urzędowych EUP. Patent mający jednolity skutek powinien być przyznawany wyłącznie w jednym z języków urzędowych EUP, zgodnie z konwencją o patencie europejskim. Nie wymaga się jakichkolwiek dalszych tłumaczeń, bez uszczerbku dla przejściowych ustaleń, które byłyby proporcjonalne i przez określony czas wymagałyby wykonywania

⁴²

COM(2010) 350.

dotatkowych tłumaczeń bez skutków prawnych i wyłącznie do celów informacyjnych. Ustalenia przejściowe wygasłyby w każdym przypadku z chwilą udostępnienia wysokiej jakości tłumaczeń maszynowych, które podlegałyby obiektywnej ocenie jakości. W przypadku zaistnienia sporu do właściciela patentu powinny mieć zastosowanie obowiązujące wymagania w zakresie tłumaczeń.

- (8) Warunki określone w art. 20 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 326 i 329 TFUE zostały spełnione.
- (9) Kwestie obszaru objętego wzmocnioną współpracą, ustanowienia środków mających na celu utworzenie jednolitego patentu zapewniającego ochronę w całej Unii oraz ustanowienia scentralizowanych systemów zezwoleń, koordynacji i nadzoru na poziomie Unii zostały w art. 118 TFUE wskazane jako jeden z obszarów objętych Traktatami.
- (10) Na posiedzeniu Rady w dniu 10 listopada 2010 r. odnotowano, a na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2010 r. potwierdzono, że cel polegający na ustanowieniu jednolitego systemu ochrony patentowej w całej Unii nie może zostać osiągnięty w rozsądnym czasie przez Unię jako całość, co oznacza spełnienie wymagania art. 20 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, zgodnie z którym decyzja upoważniająca do podjęcia wzmocnionej współpracy może zostać przyjęta jedynie w ostateczności.
- (11) Wzmocniona współpraca w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej ma na celu wspieranie rozwoju naukowo-technicznego oraz funkcjonowania rynku wewnętrznego. Utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do grupy państw członkowskich przyczyni się do poprawy poziomu ochrony praw patentowych dzięki zapewnieniu możliwości uzyskania jednolitej ochrony praw patentowych na terytorium uczestniczących państw członkowskich i wyeliminowania kosztów i złożoności na terytorium tych państw. Dzięki temu realizuje się cele Unii, chroni jej interesy i wzmacnia proces integracji zgodnie z art. 20 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej.
- (12) Utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej nie zostało uwzględnione w wykazie wyłącznych kompetencji Unii zawartym w art. 3 ust. 1 TFUE. Podstawą prawną dla ustanowienia europejskich praw własności intelektualnej jest art. 118 TFUE, zawarty w tytule VII dotyczącym konkurencji, podatków i zbliżenia ustawodawstw, rozdział 3 dotyczący zbliżania ustawodawstw. Artykuł ten zawiera szczególne odniesienie do ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego, stanowiącego jedną z kompetencji dzielonych Unii zgodnie z art. 4 TFUE. W związku z tym utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej wraz z mającymi zastosowanie ustaleniami dotyczącymi tłumaczeń wchodzi w zakres kompetencji niewyłącznych Unii.
- (13) Wzmocniona współpraca w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej jest zgodna z postanowieniami Traktatów i prawem Unii oraz nie narusza rynku wewnętrznego ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Nie stanowi również przeszkody ani dyskryminacji w handlu między państwami członkowskimi, ani nie prowadzi do zakłócenia konkurencji między nimi.
- (14) Wzmocniona współpraca w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej nie narusza kompetencji, praw i zobowiązań nieuczestniczących państw

członkowskich. Możliwość uzyskania jednolitej ochrony patentowej na terytorium uczestniczących państw członkowskich nie wpływa na dostępność lub warunki ochrony patentu na terytorium nieuczestniczących państw członkowskich. Ponadto przedsiębiorstwa z nieuczestniczących państw członkowskich powinny mieć możliwość uzyskania jednolitej ochrony patentowej na terytorium uczestniczących państw członkowskich na takich samych warunkach, co przedsiębiorstwa z uczestniczących państw członkowskich. Istniejące w nieuczestniczących państwach członkowskich przepisy określające warunki uzyskania ochrony patentowej na ich terytorium pozostają niezmienione.

- (15) W szczególności wzmocniona współpraca w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej byłaby zgodna z prawem Unii dotyczącym patentów, ponieważ wzmocniona współpraca nie naruszałaby istniejącego dorobku prawnego.
- (16) Z zastrzeżeniem zgodności z wszelkimi warunkami uczestnictwa ustanowionymi w niniejszej decyzji, wzmocniona współpraca w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej pozostaje cały czas otwarta dla wszystkich państw członkowskich, które chcą zastosować się do aktów już przyjętych w tych ramach zgodnie z art. 328 TFUE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym upoważnia się Danię, Estonię, Finlandię, Francję, Litwę, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Polskę, Słowenię, Szwecję oraz Zjednoczone Królestwo do podjęcia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinie utworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej przy zastosowaniu odpowiednich postanowień Traktatów.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie w dniu jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*